

**KURUCZ RÓZSA (SZERK.): A PEDAGÓGUSKÉPZÉS
ÉVSZÁZADAI A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN. PÉCSI TUDOMÁNY-
EGYETEM KULTÚRATUDOMÁNYI, PEDAGÓGUSKÉPZŐ ÉS
VIDÉKFEJLESZTÉSI KAR, SZEKSZÁRD, 2017.**

Tölgyesi József: Méltón a küldetéshez

Az egyetem jubileumára, valamint a kar 40 évvel ezelőtti alapítása emlékére készített kötetben a pedagógusképzéssel, ennek történetével foglalkozó tanulmányok olvashatók. *Horváth Béla* dékán az *Előszó*ban ez utóbbival kapcsolatban írja:

Karunk küldetést tölt be azzal, hogy Tolna megye egyetlen felsőoktatási intézményeként pótolhatatlan szerepet vállal a társadalmi mobilitás segítségével a vidéki értelmiség megteremtésében. (...) Karunk széles körű nemzetközi kapcsolatrendszerében megkülönböztetett jelentőséget tulajdonít a határainkon kívül élő magyar nyelvű közösségek intézményeivel ápolott sokoldalú kapcsolatoknak. Épp ezért is ajánlom az olvasó figyelmébe elsősorban a beregszászi, a szabadkai, a nyitrai és a komáromi tanító-tanárképzés történetét bemutató írásokat. (7. o.)

Ez utóbbi szándék és tett felértékeli a kötet tartalmát abban a vonatkozásban is, hogy az országhatárunkon túli, a Kárpát-medencében folyó magyar nyelvű pedagógusképzésnek nemcsak nemzetpolitikai, hanem magyarság-identitásbeli jelentősége is van.

A kötet első fejezetében az egyetemek történetéről írott tanulmányok kaptak helyet. *Font Mária* – európai kitekintéssel – a pécsi felsőoktatás középkori időszakától a

közelmúltig mutatja be az intézményrendszer fejlődését, és magukat az intézményeket is, amelyek egykor a magasabb műveltség megszerzésének a színterei voltak (papi szemináriumok, jogakadémiák, lyceumok). *Kéri Katalin* a tanárképzés újkori időszakában gazdag irodalomjegyzékkel is alátámasztva azokat a csomópontokat tárta fel, amelyek fordulatot jelentettek a képzésben. A hazai tanárképzés fejlődéstörténete vizsgálatában szükségesnek tartja az összehasonlító kutatásokat, a recepció-történeti vizsgálódásokat, a professzió- és iskoláztatás-történet komplex megközelítését. *Mikonya György* az egyetem ethosza megjelenését vizsgálta, ugyancsak az európai térség idődimenziójában. Írása fontos részei az egyetem-történeti tipológia, az újabb egyetem-típusok, valamint az egyetem-történeti kutatások új trendjeinek megjelenítése. Mindhárom tanulmány jelentős hozzájárulás az egyetemek története új szempontok szerinti vizsgálata és a kutatás újabb lehetséges irányai kijelöléséhez.

A második fejezetben a határon túli magyar nyelvű pedagógusképzés történetét bemutató írásokat olvashatunk: a nyitrai pedagógusképzés 1960 és 2015 közötti időszakára (*Balla István*), a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és a beregszászi pedagógusképzés története (*Fodor Gyula*), a szabadkai tanítóképzés (*Lepes Josip* és *Czékus Géza*), valamint a révkomáromi

Selye János Egyetem Tanárképző Karán folyó képzés viszonylag még rövid időszá-
kának bemutatása (*Török Tamás*). Mind
a négy tanulmány azért (is) jelentős, mert
bizonyítéka annak, hogy a helyi magyar-
ság számára történő értelmiségi képzések,
ha nem is gondmentesen – nem egyszer
anyagi-pénzügyi problémák közepette, s
néha politikai ellenszélben –, de az Euró-
pai Unió szubszidiaritás elvének megfele-
lően működnek. Számon tartásuk azért is
fontos, mert múltjukkal, jelenükkel és le-
hetséges jövőjükkel meghatározó részei az
egyetemes magyar művelődéstörténetnek.

A harmadik fejezet tanulmányai a
Pécsi Tudományegyetem
tanárképzése történetét
mutatják be, egy írás pedig
a pécsi tanítóképzőben
végzett pedagógus, *Fonay
Tibor* szakmai pályájáról
szól. *Dolgosné Kovács Anna*
a műszaki informatikai kari mérnök-taná-
rképzés történetét vázolja fel, és megjeleníti
a kor követelményei szerinti új képzési
formákat/tartalmakat is. *Eroszták János* a
főiskolai képzéstől indulva az integráció
utáni Természettudományi Kar pedagó-
gusképzéséről ír, *Pusztafalvi Henriette* pe-
dig az Egészségtudományi Kar ugyancsak
sikeres egészség-tanár-képzését mutatja be.
Vas Bence a pécsi zenetanárképzés utóbbi
húsz évről ad áttekintő képet, bemutatva
pécsi modelljüket, amelyben a holisztikus
szemléletű tanárképzés dominál; zenepe-
dagógiai munkacsoportjuk pedig a zeneta-
nárképzés megújítását tűzte ki célul.

Mindegyik tanulmány azt igazolja,
hogy Pécs nemcsak a koraközépkorban
volt (az egyik) fontos központja az értel-
miségek képzésnek, hanem napjainkban is
olyan jelentős tudományközvetítő, -kutató
és -fejlesztő műhely, amely számos terü-
leten európai szintű eredményeket ért el,
köszönhetően a kiváló oktatóknak, kuta-

tóknak, tudománytörténészeknek, akik
nemcsak helyben, hanem a tágabb térségi
dimenzióban is kapcsolatokat építenek.

A negyedik fejezetben (*Kutatások és
reflexió a 40 éves székszárdi tanítóképzés
történetéből*) a tanulmányok szerzői az
egykori Illyés Gyula Fedagógiai Főiskola
karrá lett egyetemi intézményrészének ok-
tatástörténetét, kutatásait mutatják be,
egy tanulmány pedig a Dél-Dunántúlra
kitekintve vázolja fel a tanítóképzés fejlő-
dése időszakait.

Szintén történeti áttekintésű *Boronkai
Dóra* tanulmánya, amelyben a kommuni-
kációkutatás és -oktatás múltjának fonto-
sabb elemeit, tartalmát,
változásait mutatja be.
Klein Ágnes a nemzetiségi
tanítók képzésének 1868–
1945 közötti időszaka
képzési fórumait, az ok-
tatási rendszer változásait

tekintette át az aktuális törvénykezések,
a tantervek és a korabeli emblemikus
szakmai folyóirat, a *Néptanítók Lapja* írásai
alapján. *Kurucz Rózsa* egy hiányzó szinté-
zist pótol: a történelmi Dél-Dunántúl tíz
települése „több különböző fenntartású,
szintű és időintervallumú tanító- és taní-
tónőképzőjének alapítását, a megmaradá-
sért folytatott küzdelmeit, elsorvadását,
újrakezdését és átalakulását” mutatja be.
Megemlíti azokat a jeles személyiségeket,
akik által néhány képző országos hírű, s az
Európához szorosan kötődő kultúra szer-
ves műhelye lett.

Tancz Tünde a tanítóképzés gyakorlati
irányultságának „hosszú történeti folya-
matát” tekinti át, amely mindig szorosan
kapcsolódott a közoktatáshoz. Ír a képzés
szerepéről, tartalmáról, szervezeti keretei
változásairól, az aktuális feladatokról és a
nehézségekről is. *Töttös Gábor* a beszédmű-
velés-tanítás néhány aspektusát ismerteti,
központba helyezve a beszédművelést.

meghatározó részei
az egyetemes magyar
művelődéstörténetnek

Vizsgálatának tárgya a *Halotti beszéd és könyörgés*, amelynek olyan szempontú elemzését végezte el, amely eddig nem szerepelt kutatási témaként. Ezzel új kutatási területre hívja fel a nyelv- és a művelődés-történészek figyelmét.

A tanulmánykötet létrejöttéről olvashatjuk a 227. oldalon: „A kötet a PTE 650 Jubileumhoz kapcsolódó *Pedagógusképzés öröksége és jelenléte a 650-es PTE-n* című program részét képező, *Pedagógusképzés évszázadai a Kárpát-medencében* című nemzetközi pedagógusképzés-történeti konferencián 2016. november 9-én a PTE

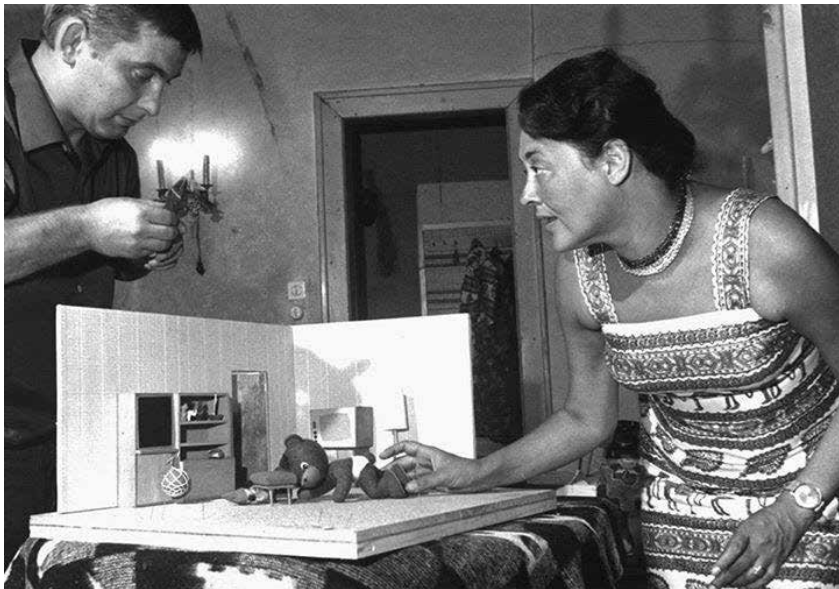
Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Karán, Szekszárdon bemutatott előadások anyagából készült.” Kurucz Rózsa, a könyv szerkesztője korrektil megjegyezi, hogy „A kötetben szereplő

tanulmányok tartalma, megfogalmazási módja és stílusa a véleményalkotási szabadság szerint az írások szerzőinek felelősége.” (227. o.) A szerkesztő

számos saját és szerkesztett kötete mellett erre is

jellemző a szép tipográfia és nyomdai kivitelezettség, így nemcsak tartalmában méltó az egyetem és a karok jubileumaihoz.

új kutatási területre hívja fel a nyelv- és a művelődéstörténészek figyelmét

Köber Tibor animátor és Kende Márta rendező a Tévé-Maci felvételén dolgoznak abban a lakásban, amely a felvételhez stúdióként szolgált a '60-as évek elején